

Protokoll	
Tillväxtberedningen	
Tid och plats	
2023-09-14 kl. 13 -16 Mobilaris innovationscenter Sundsbacken 6 Luleå, lokal Norrskenet	
Närvarande	
Ulrika Hammarström (S) Tomas Mörtberg(C) Carina Sammeli(S) Isak Utsi (S) Birgitta Larsson (S) Niclas Hökfors (S)	Anders Öberg (S) Jan Anders Perdal (V) Eric Lundvall (C) Linda Frohm (M) Anders Rönnqvist (SJVP) Johannes Sundelin (S)
För kännedom	
Claes Nordmark (S) Susanne Andersson (S) Johans Dahlkvist (M) Patric Lundström (S) Mats Taaveniku (S) Nina Waara (S)	Helena Ölund (S) Lars-Åke Vikström (SD) Elisabeth Lindberg (S) Jeanette Wäppling (V) Magnus Gustavsson (C) Anders Josefsson (M) Hans Å Strandberg (M) Peter Rolfs (SD)

Dagordning

1. **Mötet öppnades av Anders Öberg**
2. **Dagordning godkänns**
3. **Ulrica Hammström valdes att justera protokollet.**

4. **Föregående protokoll lades till handlingarna**

5. **Infrastruktur**

Uppdrag att ta fram inriktningsunderlag inför den långsiktiga infrastrukturplaneringen för planperioden 2026–2037,

Ulrika Nilsson, Region Norrbotten redogjorde för regeringens uppdrag till Trafikverket att ta fram ett inriktningsunderlag inför den långsiktiga infrastrukturplaneringen för planperioden 2026–2037. Ett remissförslag ska redovisas 15 januari 2024 med remisstid till 15 april 2024. Syftet med uppdraget är att ge regeringen underlag för bedömning av ekonomiska ramar och inriktning för åtgärder i transportinfrastrukturen inför regeringens proposition till riksdagen. I uppdraget omnämns dubbelspår Luleå-Boden särskilt utifrån det särskilda utredningsuppdrag som Trafikverket har. Uppdraget ska också samordnas med det pågående regeringsuppdraget att analysera åtgärder i Norrbotten och Västerbotten för att möjliggöra och accelerera den industriella gröna omställningen i norra Sverige.

Möjlighet finns att skicka in inspel till Trafikverket senast 30 oktober.

Region Norrbotten kommer att ta fram ett remissvars och mötet beslutade att även skicka in ett synpunkter från Tillväxtberedningen. Svaret hanteras via presidiet då inget möte i beredningen är planerat innan svarstidens utgång.

Regeringsuppdrag transportinfrastrukturen i Norrbotten och Västerbottens län, Ulrika Nilsson, Region Norrbotten lyfte uppdraget till Trafikverket kom under våren 2023 och ska redovisas till regeringen 15 september. Grunden är den nyindustrialisering och samhällsomvandling som pågår i norra Sverige och regeringens samlade strategi.

Mötet diskuterade vad som förväntades komma med Trafikverkets återrapport och lämnade till minnesanteckningarna att sammanfatta förslaget:

Det som presenterades den 15:e september var i korthet:

- *För att möjliggöra ett snabbare och effektivare genomförande ser Trafikverket att **lånefinansiering** skapar bäst förutsättningar för detta där finansieringslösning genom anslag eller medfinansiering saknas. Eventuell finansiering via lån innebär en utökad låneram för samhällsinvesteringar med kostnader som belastar utvecklingsanslag i kommande nationella planer och som där med kan komma att minska utrymmet för framtida infrastrukturprojekt*
- *Trafikverket ser det som möjligt och föreslår en tidigareläggning av kapacitetshöjande åtgärder på järnväg mellan Luleå-Kiruna.*

Finansiering möjliggörs inom ramen för Trafikverkets årliga budget och ett tidigareläggande bedöms också skapa förutsättningar för ett effektivare genomförande och samplanering med övriga reinvesteringsåtgärder på Malmbanan.

- **Trafikverket föreslår investering av ett komplett dubbelspår LuleåBoden för att möta det kraftigt ökade transportbehov på järnväg som följer av industriinvesteringarna.** För att möjliggöra en tidigareläggning som går i bättre takt med industrins tidplaner föreslår Trafikverket att åtgärden i första hand finansieras med lånefinansiering och i andra hand med statliga anslag inom ramen för kommande revidering av nationell plan samt att Trafikverket tar in förskottering för att påbörja arbete med planläggning så snart det är möjligt. Förutsatt lånefinansiering föreslår Trafikverket att dubbelspåret delvis medfinansieras med banavgifter.
- **Trafikverket visar på behov av att tidigarelägga Norrbotniabanan i sin helhet för att möta kommande behov av arbetspendling i området samt att öka gods kapaciteten mellan norra och mellersta Sverige.** Av utredningen framgår att en tidigareläggning är möjlig under förutsättning att finansiering säkras och att pågående överklagningar hanteras skyndsamt. Trafikverket föreslår att åtgärden tidigareläggs genom i första hand lånefinansiering och i andra hand med anslag inom ramen för kommande revidering i nationell plan.
- **Utredningen har även omfattat åtgärd Luleå hamn kapacitetsåtgärd farled.** Åtgärden planeras för byggstart under 2024 och det har därför inte bedömts finnas förutsättningar för tidigareläggning.

För att nå mål om att tidigarelägga effekter av planerade åtgärder krävs en god planering i hela kedjan från idé till genomförande. Arbetet med en effektivare planering sker i flera steg inom Trafikverket och involverar många aktörer såväl internt som externt. Sammanfattningsvis ser Trafikverket att föreslagna åtgärder och tidigareläggning av dessa fortsatt är nödvändigt för att bistå företags etableringar och företags expansioner kopplade till den gröna omställningen i Norrbottens och Västerbottens län.

Länk till hela rapporten: [Regeringsuppdrag att analysera åtgärder i transportinfrastrukturen i Norrbottens och Västerbottens län \(diva-portal.org\)](https://diva-portal.org/transportinfrastrukturen-i-norrbottens-och-vaesterbottens-lan)

Mötet konstaterade att budskapet från norra Sverige måste vara att alla objekt och satsningar **gemensamt** är viktiga för Norrbotten och Västerbotten för att hela transportsystemet ska fungera och det är viktigt att prata ihop sig över kommungränserna kring olika objekt.

6. Jämställdhet

Ny strategi för jämställdhet: Ett jämställt Norrbotten 2024-203,

Karin Forsman Norrbottens Kommuner informerade om arbetet som pågår under 2023 med att ta fram Norrbottens nya strategi för jämställdhet. (Innevarande strategi gäller 2018-2023). Arbetet är nära knutet till Jämställdhetsdelegationen där offentlig, privat och idéburen sektor finns representerade. I början av året har ett

antal workshops ägt rum med syfte att skapa en strategi som har bred förankring i Norrbotten, bland olika aktörer. Strategin ska främja en mer jämställd utveckling, så att vi bättre tar vara på den bredd av erfarenheter och kompetenser som finns i vårt län, vilket är själva nyckeln för att lyckas skapa en hållbar tillväxt. Liksom tidigare strategi kommer denna undertecknas av en rad olika aktörer. Ju fler som undertecknar strategin, desto tydligare blir det gemensamma, att vi är många aktörer i länet som arbetar i gemensam riktning för att uppmåna till att göra jämställdhet. Strategin har varit ute på remiss fram till 15 september 2023. Remissversionen bifogades i dagordningen till mötte.

Strategin har tre mål

- En jämställd samhällsomvandling
- Utjämning av maktfördelning mellan kvinnor och män
- Stoppa mäns och pojkers våld mot kvinnor och barn i Norrbotten

Mötet ställde sig övergripande frågande till processen för remissen då den inte nått ut till kommunledningar och till chefsfunktioner och därmed inte kunna beredas. Strategin ägs, leds och beslutas av Länsstyrelsen i Norrbotten. Remissen har skickat ut tjänstepersoner/strateger som jobba med jämställdhet i kommunerna. Ett medskick från mötet är att för framtida jämställdhetsstrategier behöver beredningsförfarande ses över.

En övergripande synpunkt på dokumentet var att det finns en obalans i strategin då målen är för generella och nyckeltalen för specifika. Det saknas också en kartläggning och en nulägesanalys som ger en bas att utgå ifrån.

Övriga synpunkter:

- Strategiska beslut om etableringar eller flytt av intuitioner och organisationer som attraherar kvinnor måste analyseras vad det för konsekvenser på lokal arbetsmarknad. Försvinner jobben för kvinnor tappas invånare- detta blir särskilt tydligt i glest befolkade kommuner.
- Vad förväntas av kommunerna i strategin? – det behöver förtydligas.
- Våld i nära relation kan upptäckas via systematik i medarbetarsamtal
- Det är viktigt att nå ut med en nyanserad bild av Norrbotten med livsmiljö och arbeten för både män och kvinnor.
- Bilden av industrin behöver också uppdateras – i dag jobbar fler kvinnor i olika positioner inom industri och gruva.

Notera: Efter Tillväxtberedningen möte har uppdatering gällande Länsstyrelsens arbete med framtagande av ny länsstrategi för jämställdhet

De synpunkter på innehållet och medskick gällande processen som framkom på mötet har framförts till Länsstyrelsen.

Synpunkter framkom särskilt gällande Länsstyrelsens val att genomföra en remissrunda av mindre omfattning, där strategin skickats ut till kommunerna via kontaktpersoner inom jämställdhet eller andra med ett särskilt ansvar för jämställdhet, och därmed inte via kommunernas officiella brevlåda. Detta har medfört att remissen i olika stor utsträckning nått fram till kommunledningen. Synpunkterna gällande remissförfarandet ledde efter mötet till en dialog med Länsstyrelsen som i samband med det beslutat om en extra remissrunda. På så vis säkerställs att utkastet till strategi når alla kommuner på ett likvärdigt sätt.

Upplägg av den extra remissrundan:

- Remissen skickas ut till samtliga kommuners officiella brevlådor 13 oktober.
- Remissrundan pågår 13 oktober - 3 november.
- Det som skickas ut är en **ny version av utkast** till strategi (för att utkastet har utvecklats sedan den första remissomgången).
- Kommunerna ombeds återkoppla med ett samlat svar per kommun.
- Länsstyrelsen vill meddela att vissa kommuner redan har deltagit i den första remissrundan och skickat in sina inspel.

Karin Forsman lyftes också **avsiktsförklaringen för Jämställdindustri** som initierats av Länsstyrelserna i Norrbotten och Västerbotten.

I dag har Luleå kommun undertecknat den och det finns möjlighet för fler kommuner och organisationer att fylla på eftersom.

Bifogar till anteckningarna avsiktsförklaringen och vilka som undertecknat hittills

Mötet önskade en dragning på kommande Tillväxtberedning kring avsiktsförklaringen.

7. **Datum för Tillväxtberedningen 2024**

Inför 2024 beslutades följande datum: 16/2, 23/5, 20/9, 6/12

8. **Framtagande av ny Regional utvecklingsstrategin (RUS) –**

Monica Lejon Region Norrbotten redogjorde för den planerade RUS-processen. Syftet med RUS är det ska vara ett strategiskt dokument som ska ge en samlad bild och vara sektorsövergripande samtidigt täcka flera olika nivåer. Strategin är ligger till grund för ERUF och andra program. Den utgår ifrån Regeringens strategier och ska fyllas på med regionala behov.

Processen startar upp nu under hösten 2023 och kommer att pågå in på hösten 2024. Under våren 2025 tas den slutligen i Regionfullmäktige. Eventuellt sker en synkronisering med andra organisationer som vill anta strategin formellt.

Arbetet kommer att ske via workshops, möten men också via intervjuer. Regionen tar också lärdomar från andra regioners arbete exempelvis Värmland.

Ambitionen är att nyttja befintliga forum och nätverk. På utvecklanorrbotten .se [Startsida](#), [Tillsammans för ett hållbart Norrbotten - Utveckla Norrbotten - Utveckla Norrbotten](#) Kommer information om och under processen att läggas ut.

Synpunkter från beredningen:

- Viktigt att fånga upp ungdomarnas synpunkter.
- Det finns värden i att synkronisera processen och strategin med Västerbotten och jobba länsövergripande.
- Ta hänsyn till flernivåstyre och hur vi jobbar och kan jobba med lokal-regionalt kapacitetsbyggande för hela geografien ex för små kommuner med mindre resurser.

- Synka mer mot EU som vill se mer platsbaserad -utveckling och lägga grund för kommande RUS.
- Viktigt att få med beskrivningen av ett diversifierat län med både tät befolkning och glest befolkade platser. Undvika insatser som gör att täta platser växer på bekostnad av glest befolkade.
- Viktigt att höja utbildningsnivån i inlandet – LTU har en viktig roll.

9. **Europa Forum Norra Sverige (EFNS)**

Jenny Moskovoy, Region Norrbotten tillsammans med inspel från rapportörer redogjorde för aktuellt inom EFNS.

Stora rapportörmöte i Umeå i maj var uppstarten för ny mandatperiod med nya rapportörer. Det finns nu tre grupper inom tre påverkansområden. De tre områdena är:

- Sammanhållning (Isak Utsi)
- Forskning, innovation och näringsliv (Anders Öberg, också sammankallande)
- Infrastruktur och samhällsbyggnad (Ulrica Hammarström)

Miljö och klimat grupperingen tas bort och frågorna integreras i de övriga grupperna.

Från Sammanhållningsgruppen rapporterar Isak att i påverkansarbetet är det viktigt att bevaka frågor som rör den kommande strukturerna för fördelning av strukturfonderna och diskussionen om allokering av medel till glesa geografier. Likabehandlingsprincipen är något som måste följas eftersom den komma att påverka fördelningen i kommande budget.

Prioriteringar i EU:s budget efter 2027 kan påverka norra Sverige och gleshets allokeringen ses redan nu som hotad.

Från Infrastrukturgruppen informerade Ulrica att en EU-strategi för smart mobilitet är på gång. Erik Bergkvist (S) EU-parlamentariker sitter med i en gruppering som ser över EL-flyg.

Påverkansarbete för järnvägsinfrastruktur pågår inom de gemensamma nätverken

Mer information om aktuella frågor och tagna positioner och arbete inom EFNS finns på:

Länk: [Europaforum |](#)

10. **Politiker Forum.** Linda Frohm Region Norrbotten deltar på politikerforum den 28 september med följande dagordning:

1. Framtida sammanhållningspolitik och ny politisk gruppering Helena Gidlöf, sakkunnig, SKR

Ordinarie agenda 1. En ändamålsenlig kommunalekonomisk utjämning Måns Norberg, ekonom, SKR

2. Infrastrukturplaneringen Christoffer von Bothmer, expert transportinfrastruktur, SKR

3. Nettonollindustri - Net Zero Industry Act Andreas Hagnell, expert miljö, SKR

4. En ändamålsenlig statlig samverkan med kommuner och regioner Helena Linde, förbundsjurist, Lena Langlet, sektionschef, SK

11. **Regeringens Norra Sverige strategi – Information om informellt inspel till Regeringen från Region Norrbotten.**

Monica Lejon informerade att Region Norrbotten har skickat in ett informellt inspel till Norra Sverige strategin och anser att det förslag som finns i slutrapporten (*Rapport från samordnaren för samhällsomställning vid större företagsableringar och företagsexpansioner i Norrbotten och Västerbotten*) är bra och behövs genomföras. Utöver rapporten vill Region Norrbotten föreslå följande inspel och förtydligande till regeringen.

- att regeringen genomför de infrastrukturinvesteringar i Norrbotten som gröna omställningen är beroende av.
- att regeringen stimulerar kompetensförsörjning och inflyttning från övriga delar av Sverige och Europa till Norrbotten samt från andra länder för att klara av omställningen.
- att regeringen minskar kommunernas risk vid bostadsbyggande och offentlig infrastruktur som uppstår på grund av den gröna omställningen.
- att regeringen ger ett uppdrag till svenska kraftnät att tilldelningsprocessen beräknas och ses i en större samhällsekonomisk kontext.
- att regeringen inför någon form av ekonomisk återföring till lokal och regional nivå på de geografiska områden där uttag sker, exempelvis för malm, mineraler, vattenkraft, vindkraft och skog.

Inspel från beredningen:

Viktigt att betona kommunernas risktagande när investeringar som normalt tas på 40 år ska göras på 4-5 år. Det har också lyfts fram i inspelet.

En återföring i systemet behövs men beredningen är inte överens om vilken form.

När den formella remissen kommer sker en återkoppling.

12. **Redovisning av yttrande till betänkandet värdet av vinden - Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18)**

Lucas Nordlund Norrbottens Kommuner informerade om att Norrbottens Kommuner har varit remissinstans tillsammans med Piteå, Pajala, Luleå och Arjeplogs kommuner. Länsstyrelsen i Norrbotten har därtill varit remissinstans. Synpunkterna har i korthet lämnats.

Övergripande synpunkter

- pågående omställning ökar elbehov
- avvägning markanvändning mot olika intressen
- naturvärden

2. inget förslag på intäkt till kommuner

- avgörande, kräver skyndsamt utredning
- kommande och genomförda etableringar
- fungerande exempel i grannländer

3. Tillfälligt stöd till kommuner för energiplanering

- positivt för kommunal energiplanering med vindkraft
- kräver långsiktighet

4. Lokalsamhälle

- kommunernas finansieringsvillkor
- otydligt förfarande tillståndshavare – lokalsamhälle
- Kommunernas roll svårförståelig

5. närboende

- positivt med rätt till intäktsdel
- restriktivt gränsvärde och berättigade grupper
- efterlyser konsekvensanalys

6. regionala planeringsunderlag via Länsstyrelsen

- Behjälpligt under rätt förutsättningar

Carl Wilhelm Rova, Region Norrbotten informerade att Region Norrbotten har också lämnat synpunkter på betänkandet som är i linje med Norrbottens Kommuner.

13 OECD-studien

Carl Wilhelm Rova, Region Norrbotten informerade om den nya OECD studien som är en uppföljning till Northern Sparsely Populated Areas (NSPA) studien.

Region Norrbotten har svarat på ca 170 olika frågor, exempelnedan

- Please provide your assessment of the **mega-trends** indicated in the Table below and their effects on your region.
- what are the areas of **comparative advantage in your region**? Do you have mappings that show the location of areas of industrial specialisation and other measures of cluster and prominent industrial sectors?
- What is spatial planning and **land use** vision in the region based on population projections? How was this vision developed?

OECD kommer till Norrbotten den 23-25 okt och den 24 oktober kommer intervjuerna att ske i Norrbotten. Vilka som ska intervjuas var inte fastställda vid beredningen men Regionen koordinerar och återkommer med vilka som är aktuella.

OECD är i Västerbotten den 25–27 okt. (OECD är i Västernorrland och Jämtland 25-29 sept.

Rapporten beräknas att vara klar under 2024 och blir ett viktigt dokument i påverkansarbetet mot sammanhållning politiken och EU:s kommande budget.

14. Nästa möte 1 december är sedan tidigare fastställt men mötesdeltagarna noterade flera krockar. Tjänstepersonerna får till uppgift att hitta alternativt datum till beredningens sista möte för 2023.

Mötet noterade också att i beslutet i p.7 behövs ett nytt förslag även för 20/9 2024 Det finns ett önskemål om att lägga beredningarna på torsdagar men där fredagar läggs in sätts mötestiden längst till 14.30.

15. Mötets avslut.

Anders Öberg tackade mötesdeltagarna och avslutade mötet.

14 SEPTEMBER 2023